

DOAIBMAMUITALUS 2010

1 OBBALAČČAT

1.1 Jahkečoahkkín

Jahkečoahkkín lágiduvvui cuoŋománu 24. beaivvi Gáregasnjárggas Gilisearvvi Sáivvu stobus. Oasseváldit ledje 16.

Jahkečoahkkín välljii searvvi ságadoallin Torkel Rasmussen, várreságadoallin Káre Kittí, stivralahttun Niilo-Kalevi Länsman, , Siskko Lansman ja Heidi Kittí ja várrelahttun Maarit K. Pieski, Juha Pohjanraitto, Heidi Eriksen, Jouni Esa Nousuniemi ja Erika Satta.

Muđuid jahkečoahkkinoasseváldit gieđahalle dábálaš jahkečoahkkínáššiid ja jahkečoahkkincealkámuša Sámeskuvlla ja beaiveruovttuid dilis. Čoahkkima maŋŋá searvi guossohii buot oasseváldiide biergomáli ja bullákáfiid.

1.2 Stivrabargu

Stivra lea 2010 jahkečoahkkima rájes doallan 5 stivračoahkkima: 8.5., 18.9. ja 17.11. 2010 ja 15.1., 19.3. ja 28.3 2011.

1.3 Stipeanddat

Sámi Siidda stivra mearridii juohkkít golbma 100 € sturrosaš stipeanda nuoraid guđet leat čájehan erenoamáš beroštumi sámeielas sihke skuvllas ja skuvlla olggobealde. Stipeanddaid ožžo guokte gáregasnjárggalaš ovččát luohkkálačča Noora Pieski ja Matias West ja logahaga studeanta Anni Koivisto.

1.4 Suoma Sámiid Guovddášsearvi – SSG

Suoma Sámi Guovddášsearvi lea Suoma beale sámiid servviid válдоorganisašuvdna ja čieža searvi leat Guovddášsearvi lahttun: Sámi Siida, Sámi Soster, Johtti Sápmelaččaid, Suoma Sámenuorat, Suoma Boazosámit, Roavvenjárgga Sámiid Searvi Mii ja Saa´mi Nue´tt.

Sámi Siidda stivra välljii čuovvovaš ovddasteddjiid SSG jahkečoahkkimii: Torkel Rasmussen, Marja Sofe Aikio ja Vieno Länsman. Sii oassálaste SSG jahkečoahkkimii mii dollojuvvui Roavvenjárggas skábmamánu 20. beaivvi 2010.

Esko Aikio luobai SSG:a jođiheaddjin ja jahkečoahkkín välljii Jouni Lukkari Boazosámit-searvvis sátnejođiheaddjin. Sámi Siidda stivralahttu ja várrelahttu leaba Ara Aikio ja Anne-Kirste Aikio.

SSG stivra. Roaduid siste várreláhtut:

Ságadoallin Jouni Lukkari (Minna Mäkitalo) Suoma Boazosámit

Várreságadoalli Janne Näkkäljärvi (Samuel Valkeapää) Johti Sápmelaččat

Anne Nuorgam (Outi Paadar) Mii Searvi

Ara Aikio (Ánne Kirsti Aikio) Sámi Siida

Vieno Länsman (Leena Aikio) Sámi Soster

1.5 Áviisaprošeakta

Sámi Siiddas lea moadde jagi dássái soahpan Saa'mi Nue'tt servviin ja Ávvirin ohcat ruđa ovdaprošektii man ulbmilin lea sámegeielat áviisa prošeavtta álggaheapmi Suoma bealde. Dát prošeakta ii leat ovdánan jagi 2010.

Sámi Siidda jođiheaddji lea ges searvan bargojovkui mii guorahallá vejolašvuođaid ásahit sámegeielaid preanta- ja/dahje neahttamedia. Bargojovkku lahtut eai leat čoahkkanan, muhto doallan oktavuoda šleadgapaostta ja Skype bokte. Bargojovkku lahtut leat sihke searvvi ovddasteaddjit ja ovttaskas olbmot geain lea beroštupmi áššis ja áššedovdamuš medias. Seammás leat lahtuin iešguđetge ulbmilat prošeavttas. Muhtimat atnet sámegeiela mediaovddideami dehálaččabun, earát dehálaččabun njulget boasttu almmuhemiid sápmelaččaid birra Suoma servodagas. Muhtimat guorahallet vejolašvuoda oazžut Lapin Kansa almmuhit journalisttalaš buktagiid sámegeillii ja feaskárustet ministerijias vai dat juolluda ruđa dasa, muhtimat ovddidivčče neahttaáviissa golmma sámegeillii, muhtimat ságastallanbáikki neahtas sámi áššiid birra ja Sámi Siidda jođiheaddji lea ovddimusat ángiruššan ásahit doarjjasearvvi dahje Suoma beale mediafitnodaga mii ovttasbargá Ávviriin.

Sámi Siida lea áviisaprošeavtta oktavuodas ovddidan oainnu ahte sámegeielat mediaášši lea sihke resursagažaldat ja prinsihpalaš gažaldat. Jos Lapin Kansa fidne ruđa sámegeielat fálladaga ordnemii, de eai báze resurssat friddja sámegeielat čálamediai. Dasa lassin galggašedje sápmelaččat ieža doaimmahit iežaset sorjjasmeahttun mediafálaldagaid.

1.6 Báikenammaprošeakta

Sámi Searvi álgá čohkket dieđuid Ohcejoga historjjás ja báikenamain. Searvi álgá jearahallat boares olbmuid geain vel leat dieđut báikenamain, sogain ja dološ eallimis. Dát dieđut čohkkejuvvojit CD-Romii.

CD-Rom várás lea ohcan ruhtadeami Pohjoisimman Lapin Leader teemaruhtadeamis ja ovddeš sátnajođiheaddji lea ráđđádallan ruhtadeami birra Leaderin. Stivra lea nammadan prošeavtta várás stivrenjoavkku man lahttun leat Kati Eriksen, Nillá Tapiola, Petteri Valle ja Kaarina Vuolab-Lohi.

1.7 Ruhtadeaddjit

Sámi Siida oaččui ruhtadeami jahkái 2010 čuovvovaččat:

- Suoma kulturrádjosis Deanuleagi mánáid ja nuoraid valáštallan ja kulturskuvla prošektii 80 000 € jagiide 2009-2010

- Sámiráđis Sámi Talent Deatnu 2010 dáhpáhusii 2500 €
- Sámedikkis Skábmadoaluide ja 50-jagi ávvudeapmái 2000 €
- ELY guovddážis sámegielat eahketbearieggáide lohkanjahká 2010-2011: 3500 €
- Sámedikkis doaibmadoarjja 5000 €
- Oahpahusministerijjas Sámegiela nuoraidkultuvrra ovddideapmái 9000 €
- Kulturkontakt Nord:as Sápmi Talent Deatnu 2010 dáhpáhusii 15000 €.

2. DOAIMMAT

2.1 Álbmotbeaidoalut

Sámi Siida lea lágidan álbmotbeaivedoaluid ovtta Sirpmá giliserviin ja dat leat vuoruid mielde ordnejuvvon Ohcejotnjálmme ja Sirpmás. Jagis 2010 lei Sirpmá vuorru doaibmat doaluid praktihkalaš lágideaddjin. Beavái gulai kulturprográmma, beavvi sárdni ja sámi mállásat. Doaluide oassálaste badjelaš čuođevihhtalat olbmo.

2.2 Bearralvági riddomátki

Searvi lágidii mátkki Rággonjárgii/Bearralváhkái 6.-8.07.2010. Dohko manadettiin mii finaimet Čuovgatoartnas Čivllas. Eanáš áigge oruimet Guollevejis gos min verddes Yngve Johansenis lea boares stohpu. Yngve muitalii iežas báikenammaproševtta birra, son lea ráhkadan multimediačájáhusa DVD:as báikkenamain maid ieš lea čohkken. Son čájehii maid guovllu kulturmuittuid midjiide ja muitalii feara maid guovllu sámi historjjás. Mii beasaimet maid fitnat oahppamin luossafierpmi mearas ja bivdit mearraguoli fatnasis. Logi mat olbmo ledje fárus ja mii oruimet guokte ija tealttáin Yngve giettis.

2.3 Skábmadoalut

Sámi Siida lágidii Skábmadoaluid 5.-14.11. 2010. Skábmadoaluid oassin lágiduvvui 5.-7.11. 2010 Sápmi Talent Deatnu 2010 masa serve 80 nuora Ohcejogas, Anáris, Kárašjogas, Deanus ja Guovdageainnus. Sámi Siidda lahtugovttos Hilda Länsman ja Ovlla Järvensivu vuittiiga gilvvu.

Sámi Siidda 50-jagi ávvudeapmi lágiduvvui ovtta *Áhčiid beavvi* konsearttain 14.11. 2010. Das muitalii Luobbal-Sámmola Sámmol/Samuel Aikio searvvi vuodđudeamis mas ieš lei leamaš fárus. Čájehuvvojedje maid govat searvvi álggaheamis ja historjjás. Konsearttas čuojahedje Ruodja, Skálvi ja Moivvas. Konsearttas geigejuvvui gudnebálkkašupmi Rája-Jon Márehii árbeborramuša málešteamis mánggalágan doaluin. Konsearta maŋŋá ledje gumpposmállásat. Konseartas ledje sullii 130 olbmo ja sullii seamma veardde boradeamen.

Eará dáhpáhusat Skábmadoaluid oktavuodas ledje:

AMOC&RUŽŽE konsearta ja konseartta maŋŋá mánáid ja nuoraid DISCO.

Lávlun- ja stoahkanboddu mánáide ja olles bearrašiidda, Gáregasnjárggas, Beaveruoktu Gollerássi

Lávluneahket Ohcejoga rabasbálvalanguovddázis, ovttas searvegottiin, Janne Aikio čuojahii.

Konsearta Niillas Holmberg & Roope Mäenpää: Ohcejotnjálmmi skuvllas.

Musihka- ja stoahkanboddu mánáide ja olles bearrašiidda, Ohcejotnjálmmi skuvlla sáles

Skábmadánsat: Jiella + Hildá Länsman ja olu eará, Pub Rastigaisa

Láibun olles bearrašiidda: Ohcejotnjálmmi skuvllas, ovttas SámiSosteriin

Ealligovat: Unná Junnát, Utsjoen Beckhamit, Wimme-dokumeanta, Gosa šaddet áddján , Ohcejotnjálmmi skuvlla sáles

2.4 Logaldallan mánggagielatvuodas

Searvi bovdi Tove Skutnabb-Kangas logaldallain mánáid mánggagielatvuodas beaveruovttus ja skuvllas. Logaldallama lágideaddjin searvi bivddii Ohcejoga gieldda Ovttas! Prošeavtta. Searvi doaimmai áššedovdin dáhpáhusa lágideamis.

2.5 Sámeskuvlla ásaheapmi

Sámi Siidda jahkečoahkkinn miessemánus 2010 mearridii guorahallagoahit vejolašvuodaid ásahepmi sámeskuvlla Ohcejoga gildii. Stivra ásahepmi dán guorahallanbarggu várás bargjoavkku mas leat fárus Niilo Kalevi Länsman, Pirjo Länsman-Kiimalainen, Merja Pieski, Maarit Pieski ja Torkel Rasmussen.

Bargjoavku lea bovdjuvnon guovtti stivračoahkkimii mas sámeskuvla lea leamaš áššin. Bargjoavkku lahtut leat guorahallan ruđalaš, lágalaš ja geavatláš beliid dákkár skuvlla ásahepmi. Dán barggus lea Esko Aikio leamaš fágalaš veahki. Mii leat maid gulaskuddan áššis Suoma Oktasaš Skuvllaid Lihtuin ja Oahpahuš- ja Kulturministeriija virgeolbmuiquin. Boađus dán barggus lea ahte stivra atná vejolažžan sihke dan ahte searvi ásahepmi oktasaš sámeskuvlla Gáregasnjárgii ja Ohcejotnjálmmái dahje ahte Ohcejoga gieldda ovdida iežas suomagielat skuvllaid sámeagielat oahpahuš sámeskuvlan.

Leat guokte organiserenvuogi oktasaš skuvllaid doaimmahepmi. Sáhtta leat doarjjasearvi dahje vuodđudus mii ohcá oahpahušlobi ja ovddasvástida skuvlla doaimmahepmi. Sámi Siida lea čielggadan dáid organiserenvuogi ja atná vejolažžan ásahepmi vuodđudusa okto dahje ovttas eará Sámi Servviiguin dahje eará servviiguin geain leat seammá vuodđoulbmilat go Sámi Siiddas.

Váhnenčoahkkimat

Sámi Siida lágidii guokte váhnenčoahkkima miessemánu loahpas, nubbi Ohcejotnjálmmis ja nubbi Gáregasnjárggas. Čoahkkimiin juigiimet dieđu sámeskuvlla guorahallama birra ja gulaskuttaimet

váhnemiiguin makkár oainnut sis leat dákkár skuvlla ásaheamis. Ledje uhccán olbmot váhnenčoahkkimiin, muhto stivralahtut leat gulaskuddan eanaš skuvlaahkásaš ja vuollelskuvlaahkásaš mánáid váhneimiin geaid mánát leat sámegielat beaiveruovttus dahje sámegiela oahpahusas ja eará váhneimiin geat sáhtášedje bidjat mánáid sámegielat skuvlii. Boađus das lea ahte eanaš váhneimat oidnet čielga dárbbu ásaht sámegielat skuvlla, dahje buoridit sámegiela dili dálá suomagielat skuvllain.

Ráđđádallamat

Lága vuodđooahpahusa birra 21.8.1998/628 kap 3 § 7 mielde galgá ráđđádallat gielddain dakkár oktasaš skuvlla ásaheamis. Sámi Siida dáhtui ráđđádallamiid reivves Ohcejoga gildii 28.9. 2010 ja guokte ráđđádallančoahkkima leat čađahuvvon: skábmamánu 8. beaivvi 2010 ja guovvamánu 15. beaivvi 2011. Čoahkkimiin leat čállojuvvon muitomerkeamat. Sámi Siidda beales leat ráđđádallamiidda searvan Torkel Rasmussen, Marja-Riitta Lukkari ja Esko Aikio.

Gielddaovddasteaddjit, Antti Katekeetta ja Esko Härkönen čilgiiga manjimus ráđđádallančoahkkimis ahte sudnos guovttá ii leat fápmudus addit čadni cealkámuša gieldda bealis, ja ávžžuheigga Sámi Siidda jearrat virggálaš cealkámuša gielddaráđđehusas. Sohppojuvvui, ahte Sámi Siida lágida čálalaš cealkámušbivdaga gielddaráđđehussii. Sámi Siida lea 14.3. 2011 dáhtton dákkár cealkámuša Ohcejoga gielddaráđđehusas, ja mii vuordit vástádusa dasa.

Sámi Siida lea Ohcejoga gildii čilgen iežas vuordámušaid albmá sámeskuvlii leat čuovvovaččat:

1. Skuvla lea sirrejuvvon fysalaččat, hálldahuslaččat ja ekonomalaččat suomagielat oahpahusas. Dán sáhtta dahkat dálá skuvlaráhkkanusaid siskkobealde dahje olggobealde.
2. Sámeskuvllas leat sámegielat rektor, veahkkejođiheaddjit, oahpaheaddjit, hálldahusbargit ja eará bargit.
3. Sámeskuvllas leat sierra bargoplánat, váhnenčoahkkimat, fáddábeaivvit ja sámegielat iđitrahpmat. Dattetge veahkkejođiheaddji sáhtta soahpat suomagielat skuvlla veahkkejođiheaddjiin doallat oktasaš doaimmaid dallego leat oktasaš beroštumit.
4. Sámeskuvllas lea sierra identitehta ja sierra namma (vaikko vel nammagilvvus mearriduvvon). Galgá oidnot ahte lea sámi skuvla.
5. Sámeskuvllas leat ealáskahttindoaimmat mánáide geat eai máhte skuvlii álgedettiin sámegiela dahje geain lea heajos sámegiel máhttu skuvlii álgedettiin. Ealáskahttindoaimmat leat maiddái skuvlaahkásaš mánáid várás geat háliidit sirdašuvvat Ohcejoga suomagielat skuvllain dahje fárrejit Ohcejohkii skuvlaahkásažžan. (Manjá go leat álgán skuvlii.)

6. Sámeskuvllas leat dohkálaš oahpaheaddjit buot ahkeluohkáin ja ávdnasiin. Dat mearkkaša ahte skuvlla ordnejeaddji fertre rekruteret oahpaheaddjiid albmáláhkai, fáluhit virggiid, máksit lasi bálkká lassebarggu ovddas ja geassebálkká mearreáigevirggis doaibmi oahpaheaddjiide.
7. Skuvlla ordnejeaddji ovddida sámeoahpahusa oahppoplánaid, ja viiddida ovttasbarggu Norgga beale skuvllaiguin. Oassi das leat heivehallamat nu ahte oahppoplánat leat dohkálaččat sihke Suomas ja Norggas. Dušše dan láhkai sámeskuvla sáhtta ovttasbargat beaivválaččat Norgga beale skuvllaiguin ja váldit vuostá Norgga beale oahppiid dábálaš, (fásta) oahppin.
8. Skuvla ordnejeaddji ovddidišgoahká sápmelaš pedagogihka ja bajásgeassinvuogi oahpahusa vuodđun.

Sámi Siida lea maid čilgen Ohcejoga gildii ahte mo mii bargat oktasaš sámeskuvlaássiin ovddosguvlui lea gitta das maid Ohcejoga gielddaráđđáhus vástida min cealkámušbivdagii. Mii sáhttit duhtat dasa ahte Ohcejoga gieldda ása sámeskuvlla jos gieldda sámeskuvla deavdá min vuordámušaid albmá sámeskuvllii. Jos gieldda ii háliit ieš ásaht dákár skuvlla, de mii sáhttit soahpat dákár priváhta skuvlla ásaheamis ja dasa laktasan ássiin dego oktasaš oahppiidsáhtosteamis, skuvldearvvasvuodábálvalusaid oastimis ja skuvlalanjaid láigoheamis, ja daid bálvalusaid ruđalaš buhtadusas. Jos gieldda ii háliit daid ássiinge soahpat, de Sámi Siida sáhtta ohcat stáhtarádis lobi vuodđudit oktasaš skuvlla gielddain dahkkon soahpamuša haga.

Sámi Siida lea maid beroštuvvan oassálastit sámeskuvlla ovddideapmái jos Ohcejoga gieldda ieš háliida ovddidit sámeskuvlla. Ovdamearkka dihte Sámi Siida sáhtta searvat bargojovkui sámeskuvlla ovddideami várás jos das leat čielga mearreáiggit ja muttut nu ahte ovddideapmi sáhtta álggahuvvot juo dán skuvlajagi.

Ohcejoga gielddaráđđehus lea čoaikkimis 11.04.2011 gieđahallan Sámi Siidda cealkámušbivdaga ja hilgon eanaš gažaldagaid. Gielddaráđđehus oaivvilda ahte dálá skuvllat leat doarvái buorit, muhto sáhtta bovdet Sámi Siidda fárrui hábmet ođđa gielddalaš oahppoplánaid sáme gielat oahpahusa várás go Suoma ođđa riikkaviidosaš oahppoplánat doaibmagohtet.

3 DIEHTOJUOHKIN

3.1 Ruovttusiiddut

Sámi Siidda ruovttusiidduid gávdná <http://www.samisiida.org>. Min siidduide biddjojit Sámi Siidda cealkámušat ja dieđut doaimmaid birra. Govat Sámi Siidda lágidemiin gávdnojit maid. Lahtut leat bures bohtin čállit dieđuid ja ođđasiid min siidduide.

3.2 Eará diehtjuohkin

Sámi Siida lea almmuhan doaibmaid sihke almmolaš almmuhanbáikkiin ja Inarilainen aviisas. Searvi lea maid čohkken Ohcejoga ja Sirpmá valástallan ja kulturdoaimmaid maid lea dasto juohkán buot skuvla- ja beaiveruovttumánáide sihke Ohcejogas ja Sirpmás ja almmuhan almmuhantávvaliin.

Sámeskuvlla áššis buollái stuorra mediaberoštupmi sihke ovdal jahkečoahkkima 2010 ja maŋŋá. Sihke YLE Sámeradio, NRK Sámi Radio, Ávvir, Lapin Kansa ja YLE Lapinradio leat ieža čuvvon ášši velá davviriikkaidviidosas sámegiel TV-odđasiin. Jođiheaddji lea maid čállán lohkkidreivviid ja preassadieđáhusa áššis.

Maiddái Sápmi Talent Deatnu 2010 gilvvus beahkkái medias, nu maid Mearragáddemátkkis ja Skábmadoaluin. Erenoamáš fuopmášupmi oáččui maid Sámi Siida bánda “Ruodja” go Kárášjogas searvvai Nuoraid Kulturčalmmusteapmái ja beasai viidáset Finnmárkku fylkka rátkamiidda.

4 DEANULEAGI MÁNÁID JA NUORAIÐ VALÁSTALLAN JA KULTURSKUVLA

Sámi Siida nuoraid prošeakta “Deanuleagi mánáid ja nuoraid valástallan ja kulturskuvlla” šaddái oassin Suoma kulturruhtarádjosa “Myrsky” (stoarbma) nuoraidprošeavtta. Valástallan ja kulturskuvlla ulbmilin lea mánáid ja nuoraid sámegiela ja sápmelaš identitehta nanosmahttin, sámegiela geavaheami nannen ja sáme kultuvra dovdamuša ovddideami. Valástallan ja kulturskuvlla olis Sámi Siida háliida fállat buorre mánná- ja nuorravuodá vásáhusaid Deanuleagi mánáide ja nuoraide, vai ollesolbmo ahká boadettiin sii fas háliidit fállat iežaset mánáide daid seamma vásáhusaid iežas ruovttubáikkis. Prošeavtta doarjjui Myrsky lassan maid Sámiráđđi ja Sámedikki.

Deanuleagi mánáid ja nuoraid valastallan ja kulturskuvlla prošeavtta Myrsky oassi bisttii 2010 lohppii. Das lea sierra raporta čállojuvvon. Dás namuhuvvojit muhtin oasit.

4.1 Bándariekkát

Oktan dehálaš doaibman valástallan- ja kulturskuvllas leamašan nuoraid bándadoaibma. Sámi Siida álggahii dálvit 2007 vuosttas nuoraid bándarieggá. Rieggá lea doaibman dan rájes ja viidon nu, ahte dálvit 2008 álggahuvvui guokte eará bándarieggá, ja 2010 guokte odđá. Dál Sámi Siiddas leat vihtta bándariekká Ohcejotnjálmis ja Gáregasnjárggas.

4.2 Vuojadanvuorut

Searvi lágidii Ohcejotnjálmmi vuojadansáles sámegielat vuojadanvuoru vuossárggaid mánáide ja nuoraide sihke iežas láhttuide. Vuojadanvuorru lea šaddán eanemus bivnnut vuojadanbeaivin vuojadansáles ja vuojadeamen fitnet gitta Deanu šalddi rájes. Vuojadeaddjit leamašan sullii 20-50 juohke háve. Sámi Siida

lea maid ruđalaččat dorjon Gáregasnjárgalaš mánáid ja nuoraid ja searvvi iežas lahtuid nu ahte sáhttet fitnat Kárášjoga vuojadansáles.

4.3 Valástallan

Bearrašiidda oaivvilduvvon valástallan dollojuvvui juohke nuppi vahku gaskavahkuid. Searvvis leamašan juohke duorastaga mánáid dolgespáppastallan. Dát rieggát eai leat doaibman 2010 čavčča.

Okta lahttu lea oassálastán Sámi valástallanlihtu dálvegilvvuide ja guokte geassegilvvuide.

4.4. Animašuvdnafilmbabádji

Animašuvdnafilmbabádji lágiduvvui Sirpmás ja Ohcejogas skábmamánus 10-16 jahkásaš mánáide ja nuoraide. Tarja Lansman lágidii filmbabáji ja Nils Áilu Utsi lei oahpaheaddjin.

4.5. Nuoraid sámegiela geavaheapmi – guorahallan

Riitta Taipale lea guorahallan sámegielat nuoraid sámegiela geavaheami ja guorahallamis lea čállon raporta. Raporttas boahťa ovdan ahte eanaš nuorat geavahit sámegiela uhccán iežaset ovttaahkásaččaiguin, bearrašis geavahit dávjá sámegiela dušše ovttain olbmui, skuvllas geavahit sámegiela dušše luohkkálanjas go oahpahus lea sámegillii. Buot astoáigedoaimmat leat suomagillii, earretgo Sámi Siidda doaimmat ja Norgga beale lágiduvvon doaimmat.

Eanaš nuorat hállet dušše suomagiela skihpáriiguin astoáiggis, oappáiguin ja vieljaiguin, ja skuvllas diimmuidgaskkas ja skuvlamátkkis. Eanaš nuorat leat dattetge oassálastán Sámi Siidda doaimmaide ja geavahan sámegiela váldogiellan daid doaimmain. Muhto guorahallamis ii boađe ovdan ahte nuorat geavahit sámegiela eanebut dál go ovdal eará doaimmain ja giellašiljuin.

Nuorat háliidit goit eanet sámegielat dáhpáhusaid ja doaimmaid. Muhtimat leat evttohan mo sáhtta lasihit sámegiela geavaheami ja dát evttohusat leat: Eanet nuoraide oaivvilduvvon doaimmat ja dáhpáhusat, áinnas davviriikkalaš fálaldagat gos galgá sámástit, mediafálaldat dego TV-programmat, gielidit suomagiela hállama skuvllas ja oahpahit doarvái sámegielat oahpaheaddjiid ja ásahit sámegielat skuvlla.